

ביאורים

מהדורת אור עציון

⁴⁰ רבנו מביא לכך דוגמא - ישנם אנשים שחושבים שכל מה שהם מאמינים בו, אכן קיים במציאות ומה שהם אינם מאמינים בו חייב להתבטל מן העולם, למשל, עבדים החושבים שאם הם יאמינו שאין להם אדון הם יהיו באמת משוחררים, וכשהם רואים ששום דבר לא משתנה הם שוקעים בדיכאון ואינם מבינים למה זה קורה להם. אילו דבר זה היה נכון, כל אדם ללא כסף היה חושב שיש לו ואז הוא לא היה צריך לקבץ נדבות ולרדוף אחר עבודה על מנת להתפרנס, משום שכל ביתו היה מתמלא בכסף וזהב. וכן אדם בן ארבעים היה חושב שהוא בן שבעים וכך הוא יזקין פתאום בשלושים שנה ויטיחסו אליו ביתר כבוד, או שאדם היה חושב שהוא שבע בזמן שהוא רעב, ורווי בזמן שהוא צמא, ולבוש כשהוא ערום. ⁴¹ האבסורד הבולט ביותר בעניין זה הוא אדם שיש לו אויבים, שלכאורה יכול לחשוב שאויביו נעלמו ואז יוכל לחיות באושר ובשלום, אך אם הוא יעשה כך ולא יתגונן מפני אויביו עד מהרה הוא יגלה את הנזקים שאויביו עשו לו.

⁴² על ידי השקר הזה חושבים אנשים שאם הם אינם מאמינים במציאות ד' הם פטורים מללכת בדרך התורה ולקיים מצוות, ועל כך אומר דוד המלך (תהלים ב, ג-ד): "ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו, יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו".

⁴³ בדומה לכך, ישנם אנשים בהודו שרוצים להיראות חזקים ולכן הם מנסים לסבול את האש אף שבאמת הם אינם מסוגלים לכך. וכן ישנם אנשים המקבלים מכות שוט ומתנהגים כאילו הם אינם מתרגשים מכך כדי להוכיח שהם חזקים ושום דבר לא יכול לשבור אותם, אך באמת כל מכה שוברת את גופם. כל שכן שאנשים המתחצפים ומתלוננים כלפי הקדוש ברוך הוא, הרי הם לא ינצלו מגזרת הקדוש ברוך הוא, אך הם אינם מבינים זאת, ועליהם נאמר באיוב (ט, ד): "חכם לב ואמיץ כוח, מי הקשה אליו וישלם".

הרחבות

דמיון יוצר מציאות

וסמכו על כל מה שהרחיקו שהוא בטל. רס"ג כותב כנגד השיטה הטוענת כי מה שהאדם מדמיין הוא המציאות האמתית. בוודאי, הוא כותב, שאף אם העניי יחשוב שהוא עשיר - הוא יישאר עני.

רבי נחמן מברסלב כותב כי אכן יש לדמיון כוח רב, ואם אדם עני ידמיין ויאמין בלב שלם שהוא עשיר, הוא באמת יהפוך לכזה. הסיבה שבדרך כלל אנו לא רואים מקרים כאלו הוא בגלל שהאדם לא מאמין בשינוי מספיק: "דע שהמחשבה יש לה תקף גדול ואם יחזק ויגבר מחשבתו על איהו דבר שבעולם יוכל לפעל שיהיה כך ואפילו אם יחזק מחשבתו מאד שיהיה לו ממון, בודאי יהיה לו. וכן, בכל דבר רק שהמחשבה תהיה בביטול כל ההרגשות והמחשבה תקיפה כל כך" [ליקוטי מוהר"ן קצג].

הרב חרל"פ כותב דברים דומים ביחס לישועה: "[...]שכל מה שמוסיפים לקוות ולצפות לראות בטובתו של ישראל מקרבים את הגאולה[...]. ולא עוד אלא שכל יסודה של הגאולה היא צפית הישועה האמתית[...]. ואם לפעמים מתחילים אורות הגאולה להתנוצץ ולהתגלות ובדרך פתאומית נעלמים, אין זה אלא מפני שהצפיה לישועה לא הייתה שלמה[...]."[מעייני הישועה ב]. לפי דבריו, ככל שנצפה יותר לישועה - כך הדבר יקרב אותה.

איולת החושבים
שדעתם נכונה

⁴⁰ ואחבר אל המאמר הזה זכרון אנשים תמהתי עליהם, המה עבדים וחושבים כי אין אדון להם, וסמכו על כל מה שהרחיקו שהוא בטל, וכל מה שיקמוהו שהוא מקים, אלה אשר צללו בתהומות האנלית, וכבר הגיעו אל תהומות האבדון. ואם האמת אתם, מי שאין לו מהם ממון יעלה על דעתו שתבנותיו וארגזיו מלאים ממון ויראה מה יועיל לו. או יעלה על דעתו שהוא בן שבעים שנה והוא בן ארבעים ויראה מה יועיל לו. או יעלה בדעתו שהוא שבע כשהוא רעב, או שהוא רון כשהוא צמא, או שהוא מכסה כשהוא ערם ויראה ענינו מה יהיה. ⁴¹ ומי שיש לו מהם אויב מזיק יעלה בדעתו שאויבו כבר מת ואבד ואינו ירא ממנו, ומה מהרה תבואהו רעה שלא יגור ממנה. ⁴² וזאת היא האולת הגמורה מאנשים חשבו כי כאשר לא יאמינו באלהותו ינחוו ממצוותיו ואז הרוותיו וגמולו וענשו ושאר מה שדומה לזה, ובקמזהם אמר הכתוב (תהלים ב, ג): "ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו".

⁴³ והנה קצת אנשי הדו התגברו לסבל האש והיא שורפת אותם בכל עת שיקרבו אליה. וקצת מהמתפקדים בעניי הבהרות מתגברים לסבל מכות המטות והמקלות והם מקאיבים אותם בכל עת שיפגעו בהם, כל שכן שיותר יהיה חזק מה שיגיע אל המתגברים על בורא הכל פענן הזה, והם עם אולתם אינם נמלטים מפיה שחיה חכמתו, וכמו שאמר החכם (איוב ט, ד): "חכם לב ואמיץ כח מי הקשה אליו וישלם".

דוגמאות
לאויילים

